

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА
щодо виконання Регіональним центром з надання БВПД у Закарпатській
області річного плану діяльності на 2022 рік у I кварталі

Зміст

Розділ I. Основні заходи, що були здійснені за стратегічними цілями	2
[1.1] Підвищення рівня правової свідомості, правової культури та правової освіченості людей	2
[1.2] Мотивація та стимулювання людей до вирішення правових проблем у правовий спосіб, зокрема за допомогою механізмів системи надання безоплатної правової допомоги	3
[1.3] Забезпечення вирішення проблем людей у правовий спосіб за допомогою існуючих та розвитку нових механізмів	3
[1.4] Розвиток на базі системи БПД механізмів, спрямованих на недопущення порушень прав людини, яка знаходиться у контакті чи конфліктів із законом (в адміністративному та кримінальному процесі)	7

Розділ I. Основні заходи, що були здійснені за стратегічними цілями

[1.1] Підвищення рівня правової свідомості, правової культури та правової освіченості людей

Робота центрів з надання БВПД у консультаційних пунктах доступу до безоплатної правової допомоги спрямована на підвищення рівня правової обізнаності громадян, консультування з правових питань, які їх цікавлять.

14 січня начальник відділу комунікації та правопросвітництва Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Оксана Дудаш псільно з директором Ужгородського місцевого центру з надання БВПД Михайло Давиденко провели правопросвітницький захід та консультування в Ужгородському міському центрі зайнятості.

Під час заходу Михайло Давиденко ознайомив присутніх із конституційним правом кожного на безоплатну первинну правову допомогу та правовими послугами, які надають місцеві центри з надання БВПД.

Оксана Дудаш поінформувала присутніх про право на захист за рахунок держави в адмінзатриманнях чи адмінарешті. Також фахівець ознайомила учасників з реалізацією пілотних проєктів системи БПД, зокрема, розповіла про проєкт «Волонтер БПД», та запросила долучатися до волонтерства у системі безоплатної правової допомоги.

Під час роботи консультаційного пункту доступу до БПД було надано безоплатну первинну правову допомогу з питань цивільного, житлового, сімейного законодавства та інформаційні буклети.

[1.2] Мотивація та стимулювання людей до вирішення правових проблем у правовий спосіб, зокрема за допомогою механізмів системи надання безоплатної правової допомоги

Хорошою практикою щодо мотивації працівників системи БПД на Закарпатті є висвітлення у соціальних мережах та ЗМІ їхніх успіхів у правозахисній діяльності. Безоплатну вторинну правову допомогу на рівні з адвокатами вже кілька років надають юристи центрів та бюро, які успішно захищають порушені права громадян. Одним із таких фахівців є Петро Крон – головний юрист Ужгородського місцевого центру з надання БВПД, у послужному списку якого налічується понад 420 справ, з яких більше 200 успішних. І це тільки за 2,5 роки. Саме стільки часу працює Петро у центрі. Інтерв'ю з цією високопрофесійною людиною було опубліковано в низці видань краю.

[1.3] Забезпечення вирішення проблем людей у правовий спосіб за допомогою існуючих та розвитку нових механізмів

Перше у 2022, році засідання Керівної ради відбулося **18 січня** у Регіональному центрі з надання БВПД у Закарпатській області. Засідання проходило під головуванням директора РЦ Василя Попадинця та за участі заступника директора Лариси Фучко, головного бухгалтера Марини Азарко та директорів Мукачівського, Ужгородського та Хустського місцевих центрів з надання БВПД – Костянтина Молнара, Михайла Давиденка та Аліси Богдан.

На порядку денному було розглянуто питання підсумків діяльності регіонального та місцевих центрів за 2021 рік, обговорення та затвердження кошторисів, планів асигнувань загального фонду держбюджету та штатних розписів центрів на 2022 рік, обговорення та погодження проекту Регіонального плану надання правової допомоги на 2022 рік.

В.Попадинець поінформував присутніх про результати діяльності Регіонального центру за 2021 рік та зазначив, що впродовж року центром було видано 3 079 доручень адвокатам для надання БВПД, з яких: 1 237 доручень видано на підставі здійснення повідомлень про затримання осіб, 1 834 – на підставі постанов слідчого або ухвал суду, а також 8 доручень – на підставі звернень засуджених осіб.

Л.Фучко розповіла про результати виконання заходів з реалізації проекту «Програма прискорення приватних інвестицій у сільське господарство» у 2021 році та наголосила на необхідності підвищення якості підготовки письмових консультацій із земельних питань.

У межах Керівної ради було розглянуто кошториси, плани асигнувань та штатні розписи центрів, зведений кошторис на 2020 рік та розрахунки до нього. У результаті обговорення та за підсумками голосування було вирішено надіслати до Координаційного центру з надання правової допомоги на погодження зведений кошторис та відповідні розрахунки до нього, а також кошториси, плани асигнувань та штатний розпис РЦ.

Учасники заходу обговорили та погодили і проект Регіонального плану надання правової допомоги на 2022 рік.

19 січня відбулася робоча зустріч директора Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василя Попадинця з заступником начальника Південно-західного міжрегіонального управління Міністерства юстиції (м.Івано-Франківськ) Михайлом Думничем.

Сторони обговорили результати діяльності за 2021 рік та плани на 2022 рік. Також йшлося про посилення взаємодії структур, спрямованої на покращення доступу до безоплатної правової допомоги, організацію навчань працівників органів місцевого самоврядування, залучення фахівців управління юстиції до проведення правопросвітницьких заходів з питань нотаріату та реєстрації актів цивільного стану тощо.

В.Попадинець поінформував про виконання спільного наказу Міністерства юстиції України та Офісу Генерального прокурора щодо реалізації "Програми відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні кримінального правопорушення" на Закарпатті, зазначивши, що наразі в краї налічується 16 справ, 5 з яких успішно завершено, а неповнолітніх звільнено від кримінальної відповідальності. Сторони обговорили можливість залучення додаткових ресурсів з метою проведення заходів з ресоціалізації неповнолітніх та запобігання вчинення ними повторних кримінальних правопорушень.

3 лютого в Регіональному центрі з надання БВПД у Закарпатській області відбулася робоча зустріч керівництва центру з представниками Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні. Оскільки одним з основних завдань Місії є моніторинг та підтримка дотримання прав людини й основних свобод, що тісно перекликається з пріоритетами діяльності системи БПД в Україні.

У межах спілкування директор Регіонального центру Василь Попадинець ознайомив спостерігачів з системою БПД на Закарпатті, зазначивши, що в області діє Регіональний центр, Мукачівський, Ужгородський та Хустський місцеві центри з надання БВПД, а також 15 бюро правової допомоги. Регіональний центр співпрацює з 132 адвокатами, яким впродовж минулого року було видано 3100 доручень для здійснення представництва у кримінальному процесі. До місцевих центрів минулоріч надійшло 14 737 звернень, у 1874 випадках прийнято звернення про надання вторинної правової допомоги за рахунок держави. Для покращення доступу до БПД в області діє 38 консультаційних пунктів – в спецустановах, закритих закладах, ОТГ тощо. До речі, минулого тижня ще один консультаційний пункт було відкрито в Пункті тимчасового розміщення біженців в Мукачеві. Окрім того, В.Попадинець поінформував представників місії про реалізацію проєктів «Прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», «Програму відновного правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення» та «Волонтер БПД». Особливу зацікавленість спостерігачі виявили до питань надання правової допомоги біженцям, внутрішнім переселенцям, представникам ромської національності, інвалідам, пенсіонерам та іншим соціально вразливим категоріям населення. Адже саме їм найважче захищати свої права через брак коштів на адвоката, низький рівень правової освіти та непоінформованість.

Як зазначив директор Ужгородського місцевого центру з надання БВПД Михайло Давиденко, «Ужгородський місцевий центр – один з небагатьох центрів в Україні, на специфіку діяльності якого впливає наявність трьох кордонів, зосередження тут великої кількості осіб ромської національності, угорськомовного населення та нелегалів. Левова частка осіб, затриманих при спробі нелегального перетину кордону України, які звертаються за безоплатною вторинною правовою допомогою, припадає саме на Ужгородський місцевий центр. За минулий рік їх кількість сягнула 250».

Надання БПД у сфері земельних питань також не залишилося поза увагою спостерігачів. Як зазначив В.Попадинець, ця тема нині є однією з пріоритетних: фахівці центрів та бюро проводять активну правопросвітницьку, інформаційну та консультаційну кампанію з питань проведення земельної реформи в Україні, яка передбачає поетапне скасування мораторію на продаж земель

сільськогосподарського призначення. Тільки у 2021 році фахівцями було надано 1299 консультації із земельних питань, 817 з них письмові, а у 34 випадках клієнти потребували надання представництва інтересів за рахунок держави. Завершуючи зустріч, спостерігачі подякували фахівцям та висловили сподівання на подальшу комунікацію, яка сприятиме утвердженню верховенства права в Україні.

24 березня в Регіональному центрі з надання БВПД у Закарпатській області відбулася робоча зустріч директора центру Василя Попадинця, заступника директора Лариси Фучко та керівника Ужгородського місцевого центру Михайла Давиденка з представниками Програми Розвитку ООН Федерікою Дісленца та Іваном Гончаруком. Мета зустрічі – координація зусиль у наданні підтримки внутрішньо переміщеним особам в Україні.

У межах зустрічі сторони обговорили можливі сфери спільної діяльності, зокрема, у справі захисту порушених прав переселенців. Зокрема, про нові виклики та потреби суспільства розповів Василь Попадинець, який зазначив, що у зв'язку з військовою агресією РФ, число людей, які отримують статус ВПО та право на безоплатну вторинну правову допомогу, значно збільшується. У подальшому це спричинить ріст потреби в представництві інтересів переселенців у судах, перед органами державної влади тощо. Наразі, за ініціативи керівництва центру в області організовано роботу пунктів консультування юристами центрів у місцях прийому та перебування переселенців.

Представники ПРО ООН наголосили, що вони прагнуть надати підтримку системі БВПД з тим, щоб вона була спроможна надавати послуги всім, хто цього потребує у ситуації, яка склалася внаслідок нападу росії. Сторони узгодили подальші дії для ефективної співпраці та підтримки внутрішньо

переміщених осіб. **2 лютого** директор Регіонального центру з надання БВПД Василь Попадинець провів робочу зустріч із колективом Хустського МЦ з

надання БВПД. Під час зустрічі було обговорено хід організації роботи нової структури місцевого центру, зокрема, створення сектору бюро правової допомоги безпосередньо у приміщенні місцевого центру. Також обговорили проблемні питання, які виникають у процесі надання безоплатної правової допомоги. В.Попадинець звернув увагу учасників робочої зустрічі на необхідність дотримання порядку підготовки письмових консультацій та підвищення їхньої якості. Йшлося також про подальше проведення внутрішніх навчань з актуальних тем, які є найбільше турбують клієнтів.

[1.4] Розвиток на базі системи БПД механізмів, спрямованих на недопущення порушень прав людини, яка знаходиться у контакті чи конфлікті із законом (в адміністративному та кримінальному процесі)

15 лютого, у режимі онлайн відбувся захід з обміну практиками щодо взаємодії з органами прокуратури та адвокатами-посередниками з питань реалізації «Програми відновного правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення» в Закарпатській та Івано-Франківській областях. Захід, ініційований керівництвом Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області, має на меті підвищення ефективності реалізації програми відновного правосуддя шляхом обміну кращими практиками та

врахування проблемних питань.

До обговорення реалізації програми в регіонах долучилися керівники Регіональних центрів з надання БВПД у Закарпатській та Івано-Франківській областях Василь Попадинець та Михайло Євчук, заступники - Лариса Фучко та Володимир Ковальчук, представники органів прокуратури, пробації та адвокати-посередники.

«Починаючи з 2020 року система БПД Закарпаття долучилася до реалізації Програми відновного правосуддя для неповнолітніх. За цей час вже є 17 справ, 8 з яких позитивно вирішені, ще 8 перебувають на розгляді у суді. Медіацію забезпечують три сертифіковані адвокати-посередники», – зазначив директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець.

Заступник директора Лариса Фучко поділилася: «Аби оптимізувати роботу з такими справами, ми домовилися з віддаленими прокуратурами про те, що вони надсилатимуть заяви сторін також електронною поштою, що дає можливість

своєчасно опрацювати матеріали справ та прийняти рішення про участь у програмі».

Про особливості реалізації відновлення для неповнолітніх поінформував адвокат-посередник Любомир Цебрик, наголосивши, що «специфіка Закарпаття в тому, що сторони, які потрапляють у медіацію, не завжди володіють українською мовою, і тому потребують залучення перекладача. Але це не зовсім ефективно, адже процес медіації вимагає психологічної комунікації».

«За 2020-2022 роки на Іванофранківщині надійшло 7 заяв про участь у Програмі відновного правосуддя», - розповів представник Регіонального центру з надання БВПД в Івано-Франківській області. За результатами розгляду справ та проведеної медіації 6 із них успішно завершено.

Як зазначили учасники заходу, обмін досвідом та практиками є чудовою можливістю вдосконалити реалізацію проєкту у регіонах, застосувавши позитивний досвід колег та врахувавши проблемні питання.

15 лютого директор Регіонального центру з надання БВПД у Закарпатській області Василь Попадинець провів робочу зустріч із керівником ДУ "Закарпатська установа виконання покарань № 9" Сергієм Тереховим. Сторони обговорили

питання співпраці, проведення спільних заходів та прийомів громадян з метою забезпечення доступу до правосуддя осіб, які перебувають в закладах несвободи. У рамках роботи консультаційного пункту також було проведено прийом осіб, які перебувають в установі, та надано їм юридичні роз'яснення з питань, які їх турбувати.

Покращення доступу мешканців Сваляви до безоплатної правової допомоги та підвищення їхньої правової обізнаності, проведення спільних прийомів громадян, а також налагодження співпраці у частині реалізації програми відновного правосуддя для неповнолітніх - такою була мета робочої зустрічі директора Регіонального

центру з надання БВПД у Закарпатській області Василя Попадинця та заступника голови міської ради м.Свалява Михайлом Поповичем.

Упродовж зустрічі йшлося про сприяння представників місцевої влади фахівцям

Свалявського бюро правової допомоги у провадженні їхньої діяльності - забезпечення правовою допомогою від держави усіх, хто її потребує. Сторони домовилися про співпрацю, проведення спільних прийомів громадян та правопросвітницьких заходів. Адже така співпраця допоможе крарянам ефективно захищати порушені права та вирішувати свої життєві проблеми у правовий спосіб.

Окрім того, йшлося і про налагодження співпраці у реалізації програми "Відновне правосуддя для неповнолітніх, які підозрюються у вчиненні кримінального правопорушення". З метою проведення ефективних ресоціалізаційних заходів для неовнолітніх, сторони обговорили діючі проекти, наявні у Свалявській громаді, у сфері профілактики злочинності неповнолітніх, до яких можуть бути залучені учасники програми відновлення.